

Oponentský posudek na magisterskou práci Terezy Kušnírové: Splnila Směrnice o stanovištích očekávání v České republice? Změna kvality biotopů a typů evropských stanovišť

Magisterská práce Terezy Kušnírové je pojatá originálně jako analýza vektorových dat kvalit biotopů a typů evropských stanovišť, které byly získány z dat mapování biotopů koordinované AOPK ČR. Studentka se zde musela vyrovnat s nelehkým úkolem propojení heterogenních dat vzniklých různými metodickými přístupy, vlastní úpravou těchto dat do použitelné podoby. Především oceňuji nadstandardní zvládnutí a využití prostředí GIS, které je ústředním nástrojem diplomové práce. Práci považuji také za metodicky zajímavou. Ve vlastní práci jsem nenalezl žádný zcela zásadní věcný defekt. Níže uvádím přehled problematiky práce s připomínkami a dotazy.

Ve stručném, ale věcném úvodu jsou uvedeny cíle práce. Zároveň se tytéž cíle práce opakují v kap. 4, kde jsou uvedeny s hypotézami. Toto opakování se mi jeví jako zcela nadbytečné. Navíc formulace hypotéz většinou pouze jinými slovy opakuje podstatu cílů práce. Jejich uvedení vedle cílů práce považuji taktéž za zbytečné a v některých případech i poněkud sporné. Proč autorka předpokládá, že by se např. kvalita biotopů měla zlepšovat? Není logičtější předpokládat, že zůstane stejná (nulová hypotéza)?

Ve vhodně strukturovaném rešeršním bloku studentka popisuje legislativní rámce studované problematiky, procesy a mechanismy vztahující se k problematice evropsky významných lokalit a jejich implementace do národní legislativy. Studentka uvádí pozitivní a negativní aspekty směrnice, které vyvstaly u nás i v zahraničí. Je patrné, že studentka musela nastudovat řadu českých i zahraničních prací a vyznat se v různých metodikách vztahujících se k mapování biotopů. V tomto rešeršním bloku jsem zaznamenal však jedno opomenutí. V kap. 3.3 *Implementace směrnice o stanovištích v ČR* studentka popisuje proces implementace směrnice, mechanismy mapování biotopů a navrhování EVL. Ovšem vše je uvedeno pouze ve smyslu, že EVL byla vyhlášena pouze kvůli biotopům. Směrnice o stanovištích se však celým názvem nazývá *Směrnice o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin* a týká se tedy nejen stanovišť, ale i rostlin a živočichů. Musím poznamenat, že tento důležitý fakt z rešerše zcela vypadl. Navíc podíl tzv. biotopových EVL, které studentka popisuje je minoritní. Například z 53 EVL nacházejících se v Jihočeském kraji je pro ochranu biotopů vyhlášeno pouze 6.

Zatímco data z VMB existují pro celé zkoumané území Jihočeského kraje, tak data z Aktualizace VMB existují pouze pro část území. Data nejsou tedy pro Jihočeský kraj kompletní, což pro zjištění trendu nevádí. Je však důležité v celkových interpretacích s tímto faktem počítat. V metodice postrádám např. grafické znázornění hranic, pro které území Jihočeského kraje byly k dispozici data z AVMB (zobrazení aktualizovaných okrsků), aby bylo jasné, na jaké území se data přesně vztahují. Tato skutečnost by měla být také diskutována v diskuzi, jelikož může mít vliv na charakter výsledků. Výsledné mapy (obr. 7) proto mohou být zavádějící pokud se tato skutečnost neuvede v jejich popisu. Mohla by studentka uvést pro jaké procento rozlohy Jihočeského kraje měla data z AVMB k dispozici?

K metodice bych měl poznámku ohledně selekce mozaikovitých segmentů v případě hodnocení přítomnosti a zastoupení ohrožených a kriticky ohrožených biotopů na 50% zastoupení v segmentu. Především nelesní ohrožené a kriticky ohrožené biotopy jsou nejen vzácné, ale často ze své podstaty vytvářejí mozaiky. Pro potřeby zjištění, zda-li se vyskytují v EVL či nikoli bych považoval za relevantní použít data pro tyto biotopy v jakémkoli % v mozaice. Vyřazením mozaikovitých segmentů mohla být vyřazena podstatná část dat o těchto biotopech.

První část výsledků (kap. 6.1) považuji za zdařilou a zajímavou. V případě EVL velmi výrazně vyčnívá změna přírodních biotopů na nepřírodní. Studentka odhalila, že tento trend je častý především na Šumavě a v Předšumaví a v diskuzi uvádí i relevantní argumenty, jak tento posun vysvětlit. Jedná se o bezesporu významnou skutečnost. Dovedla by studentka odhadnout pozitiva a negativa této skutečnosti?

Druhý blok výsledků „Změna kvality typů evropských stanovišť“ (kap. 6.2) je opět zajímavý. Mohla by autorka uvést konkrétní případ, který by mohl vysvětlovat, proč v případě Jihočeského kraje došlo k rozdílu v kategorii „rozloha“ oproti hodnotícím zprávám, které zahrnují celé území ČR.

Porovnání zastoupení ohrožených biotopů a ZCHÚ (kap. 6.3) je také zajímavé a cenné. Diskuze k rozdílu v zastoupení ohrožených biotopů v ZCHÚ a EVL (kap. 7.3) je však velmi povrchní a jednoznačně z ní nevyplývají hlavní důvody tohoto rozdílu. Porovnání bylo provedeno paušálně pro všechna EVL v Jihočeském kraji, tedy společně pro EVL vyhlášené pro druhovou i biotopovou ochranu. To nepovažuji za šťastné. Jak autorka uvádí, ZCHÚ a EVL mají jinou koncepci. Zatímco především MZCHÚ jsou obvykle vyhlášována na nejzachovalejších plochách nejohroženějších typů biotopů. Cílem EVL bylo chránit komplexnější celky, zejména pokud byly zaměřeny na druhovou ochranu (typicky v případě zoologických předmětů ochrany). Dle mého názoru by bylo zajímavé porovnat tzv. biotopová EVL a MZCHÚ+NP. Pokud by výsledkem tohoto srovnání bylo mnohem nižší zastoupení ohrožených biotopů chráněných v EVL, byl by to důvod k zamyšlení a ještě více by vynikl význam národní sítě ZCHÚ.

Tvrzení, že „směrnice o stanovištích chrání převážně ještě neohrožené biotopy“ (kap. 7.3, str. 36) je dle mého názoru nevhodně vytržené z kontextu. Mohla by ho autorka vysvětlit?

Návrhy dalšího zkoumání a konstatování k přínosu práce v posledním odstavci kapitoly 7.4, str. 37 mi připadají zcela nevhodné vzhledem k cílům a náplni diplomové práce. Mohla by studentka vysvětlit, jak si představuje, že závěry její práce mohou sloužit jako podklad pro návrhy řešící minimalizaci subjektivity mapovatelů a vytvoření návrhu nové metodiky mapování? Metodika mapování je již delší dobu konečně stabilizovaná, prošla svým vývojem, testovala se dlouho v praxi a dle osobní zkušenosti v současné době dobře funguje. Osobně doufám, že se již výrazně měnit nebude. K subjektivitě mapovatelů lze v této souvislosti poznamenat, že původní představa AVMB o vyškoleném stabilním týmu mapovatelů, kteří budou pracovat na Aktualizacích, budou se navzájem setkávat a sjednocovat své pohledy byla z pohledu zisku kvalitních a dobře hodnotitelných dat naprosto správná. Bohužel její realizaci ukončily legislativní změny a politická rozhodnutí.

Návrhy typu „*bude třeba snížit cyklus mapování, aby byly srovnány výsledky z různých období mapování co nejdříve, přičemž při správné metodice by neměly nastat v kratších cyklech velké změny kvality biotopů na úrovni republiky.*“ jsou ve skutečnosti zcela nereálné. Rychleji než se v současné době mapuje není možné území ČR vymapovat. Nejen, že by to vyžadovalo velké finanční zdroje, ale především není k dispozici alespoň průměrné spektrum vhodných mapovatelů, kteří by to v patřičné kvalitě zvládli. Jak sama studentka uvádí v rešerši práce, nikdo ze států EU neprováděl mapování, tak podrobně a zevrubně jako ČR. Dá se spíše říci, že převážná většina států EU neprováděla mapování biotopů na svém území plošně vůbec. Proto návrh aby *nová metodika byla diskutována i na evropské úrovni* nemá žádný smysl.

V závěrečném hodnocení jsem se nedočkal odpovědi na otázku kladenou v názvu práce: *Splnila Směrnice o stanovištích očekávání v České republice?*

Z formálního pohledu považuji práci za korektně zpracovanou pouze s ojedinělými překlepy. Graficky je práce zpracována přehledně a vkusně, obrázky a grafy jsou ilustrativní.

Ovšem text je těžkopádný, místy špatně navazuje a propojuje souvislosti. Obecně se obtížně čte, což je možná důsledek velmi obecného tématu, kterým se studentka zabývá. Velmi postrádám samovysvětlující popisy k obrázkům. Z drobných formálních připomínek lze poznamenat, že nepovažuji za správné občasné skloňování odkazů na literaturu [např. str. 17 ... podle Lustyka et Ouškové (2011)]. Citovaná literatura obsahuje široké spektrum českých i zahraničních prací a je sjednocená.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že i přes řadu výše uvedených výtek považuji práci za kvalitně zpracovanou a vhodně zadanou. Studentka se drží vytyčených cílů práce, prokázala schopnost zpracování nelehkého spektra heterogenních dat v prostředí GIS, nepodlehla schematickému hodnocení tabelárních dat, ale dovedla přemýšlet a diskutovat výsledky svých výstupů, což jistě nebylo jednoduché když sama nikdy nemapovala. Studentce se v práci podařilo odhalit řadu zajímavých trendů, které jistě budou přínosné pro orgány ochrany přírody. Práci hodnotím velmi dobře, v případě zdařilé obhajoby výborně.

V Českých Budějovicích 6. 1. 2014

Libor Ekrť
katedra botaniky PřF JU v Českých Budějovicích

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH, PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA,
KATEDRA BIOLOGIE EKOSYSTÉMŮ

Oponentský posudek na magisterskou práci

Název práce: Splnila Směrnice o stanovištích očekávání v České republice?

Autor: Bc. Tereza Kušnířová

Oponent: Ing. Eva Zelenková

HODNOCENÍ PRÁCE

název

- ( ) dobře vystihuje obsah práce, je věcný a stručný
- (x) vystihuje obsah práce, avšak ne zcela jednoznačně, věcně a stručně
- ( ) nevystihuje obsah práce

cíle a hypotézy

- (x) jasně formulované
- ( ) nejasně formulované
- ( ) chybí

úvod a literární přehled

- (x) jasný a přehledný, vztahuje se k zadané problematice a obsahuje dostatečné množství informací, které shrnuje na přiměřené úrovni poznání v dané oblasti; kriticky hodnotí použité informace
- ( ) nepřehledný – nelogicky členěný, bez kritické analýzy, avšak s dostatečným množstvím informací
- ( ) příliš stručný (s nedostatečným množstvím podkladů) nebo nevýstižný a ke zpracovávané problematice se vztahuje pouze částečně

použité informační zdroje založené zejména na

- (x) původní zahraniční a domácí literatura
- ( ) učebnice, slovníky a monografie
- ( ) „šedá literatura“

použitá literatura

- (x) v odpovídajícím rozsahu
- ( ) v nedostatečném rozsahu

materiál a metody

- (x) jasné, přehledné a srozumitelné, nechybí nic podstatného, množství materiálu (pozorování, opakování v prostoru a čase) a použité metody jsou takové, že pomohou splnit vytčené cíle
- ( ) jasné a srozumitelné, nechybí nic podstatného, ale množství materiálu je nedostačující
- ( ) nesrozumitelné (není možno posoudit adekvátnost použitých metod a materiálu) nebo nedostatečně popsáné
- ( ) nevhodně zvolené metody, nemohou dát odpověď na vytýčené cíle

Komentář: Z popisu metodiky nevyplývá reálně hodnocený rozsah biotopů vyjádřený procentem celkové rozlohy, nebo absolutní rozlohou (byly např. vynechány mozaiky nebo segmenty s rozdílnými biotopy ve VMB a AVMP.)

výsledky

- vhodně prezentované, odpovídají použité metodice, k vyhodnocení použity vhodné statistické metody,
- zbytečně se opakující výsledky (např. dvojí prezentace v tabulkách i grafech), k vyhodnocení použity vhodné statistické metody
- k vyhodnocení nebyly použity vhodné statistické metody
- prezentace nedostatečná

Komentář: Výsledky hodnotí změny kvality biotopů v rovině průníků, případně rozloh, ale není tomu tak u všech grafů – např. obr.3, kde četnosti jsou zřejmě jednotlivé segmenty vzniklé průniky VMB a AVMB, u obr. 4 zase není přesný popis pod grafy (nezmíněna rozloha). Osobně se domnívám, že při souhrnném hodnocení změny kvality biotopu spíše záleží na rozloze biotopu než počtu segmentů (průníků) – uvádění obojího je poněkud matoucí, a to pak i v následných komentářích.

U změny kvality typů evropských stanovišť není úplně zřejmé jaké oblasti – území se jednotlivé grafy vztahují – obr. 10 (celková změna pro kontinentální oblast?)

interpretace dat (diskuse)

- odpovídající, autor prokázal dobrou znalost studované problematiky, vhodně cituje dostatečné množství literárních zdrojů
- diskuse dat je nedostatečná (diskuse neodpovídá úrovni a rozsahu uvedených dat)
- data nepodložená, svým rozsahem neodpovídá zpracovaným datům a údajům, spekulace převládají nad fakty

Komentář: Pokud při diskuzi se připouští, že podstatná část změn byla způsobena přerážením lesních biotopů do nepřírodních biotopů vyvstává otázka, jak by dopadla hypotéza při vypuštění těchto segmentů, zvláště když v následující kapitole o změně kvality typů evropských stanovišť se uvádí, že změny z přírodního na nepřírodní biotop započítána není? V tom případě ani není možné splnit druhou část cíle 2, protože se porovnává neporovnatelné.

závěry

- práce má jasné a jednoznačné závěry, které jsou podloženy a odpovídají na cíle a hypotézy práce
- závěry jsou sice přesné a podloženy, ale úplně neodpovídají cílům práce, nebo některé cíle a hypotézy nejsou zmíněny
- závěry nejsou podloženy či nevycházejí z předkládané práce

Komentář: Práce se zabývá velmi složitou problematikou, která je ovlivněna změnami v průběhu mapování biotopů a hodnotících kritérií. Je velmi těžké za těchto podmínek vyvozovat jednoznačné a jasné závěry a najít porovnatelné ukazatele. Považuji práci za přínosnou právě z důvodu, že se o něco takového pokusila a možná se stane impulsem pro sjednocení přístupu k hodnocení stavu společenstev.

FORMÁLNÍ STRÁNKA

a) obrázky a tabulky

- přehledné a obsahují dostatečné množství informací
- nepřehledné, ale obsahují dostatečné množství informací
- nejsou součástí textu
- nevyhovující

b) text

- formálně dokonalý
- bez větších formálních nedostatků
- po formální stránce nevyhovující (nemá doporučené členění)

c) jazyk

- odpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu
- částečně odpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu ( )
- neodpovídá gramatické správnosti, možnostem a zvyklostem používání v odborném textu

d) literatura

- citována bez chyb, jednotně, citace použité v textu odpovídají seznamu literatury a způsob citací odpovídá mezinárodním nebo českým normám (méně než 5 chyb na práci)
- citována s chybami, nejednotně, citace v textu neodpovídají seznamu literatury (chybějící nebo přebývající citace)

obsažené informace jsou

- pro obor nové nebo rozšiřující poznání a v dostatečném rozsahu, mohou tvořit základ publikace v odborném vědeckém časopise
- pro obor nové, ale samy o sobě nemohou tvořit základ publikace v odborném vědeckém časopise
- jsou cenným potvrzením (aplikací) známých skutečností
- jsou jen opakováním již známých skutečností bez nového přínosu

V případě potřeby uveďte, prosím, doplňující komentář k jednotlivým bodům nebo na zvláštním příloženém listu. Slovní hodnocení je povinné v případě, že se oponent nezúčastní obhajoby.

doplňující komentář přiložen ~~ANO~~ ( ) NE ( )

Práce splňuje požadavky kladené na bakalářské práce předkládané na PřF JU a proto doporučuji k obhajobě¹.

Práci hodnotím klasifikačním stupněm¹

~~VÝBORNĚ~~ VELMI DOBŘE ~~DOBŘE~~ ~~NEDOSTATEČNĚ~~

Datum: 15.1.2014

Podpis oponenta:

¹ nehodící se škrtněte